

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 26 lutego 2026 r.

znak sprawy: RRE.wpr.058.2.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 15138 w sprawie narastającej nieopłacalności produkcji rolnej oraz braku skutecznych mechanizmów ochrony dochodów rolników

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do przekazanej interpelacji nr 15138 Pana Posła Wiesława Krajewskiego w sprawie narastającej nieopłacalności produkcji rolnej oraz braku skutecznych mechanizmów ochrony dochodów rolników przekazuję poniżej odpowiedzi na następujące pytania.

Jak Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi ocenia aktualny poziom opłacalności produkcji rolnej w podstawowych sektorach (zboża, rzepak, produkcja zwierzęca, owoce i warzywa)?

Opłacalność w rolnictwie zależy od ponoszonych kosztów i cen rynkowych płodów rolnych. Koszty produkcji w rolnictwie kształtują wysokość nakładów. Wpływają na nie przede wszystkim ceny środków produkcji (m.in. nawozy, paliwo, pasze, środki ochrony roślin). Istotną rolę odgrywają również warunki pogodowe, które mogą wymuszać dodatkowe nakłady lub obniżać plony. Znaczenie ma także jakość gleby i stosowana technologia uprawy. Na koszty wpływa również praca ludzka – jej dostępność, sezonowość i poziom mechanizacji.

Z drugiej strony na opłacalność wpływa poziom cen rynkowych płodów rolnych. Obecnie ceny zbóż czy rzepaku w Polsce odzwierciedlają tendencje światowe, a ich spadki mają charakter globalny. Niskie ceny są wynikiem m.in. wysokiej podaży z uwagi na wysokie plony. W związku z tym pogorszyły się relacje pomiędzy cenami zbóż a

środkami produkcji. Ogromne wyzwania stawia także przed rolnictwem obecna sytuacja geopolityczna i gospodarcza.

Nie bez znaczenia jest również skala prowadzonej działalności. Zgodnie z badaniami Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB, w 2025 roku wyniki ekonomiczne produkcji mleka na skalę dużą (40–100 krów) – w odniesieniu do małej skali (5–20 krów) – wskazały na przewagę dużej skali. W większych gospodarstwach odnotowano wyższą o 18,8% wartość produkcji – wyniosła ona 17 700 zł/krowę; wyższy o 54,1% dochód z działalności bez dopłat – dochód ten ukształtował się na poziomie 8847 zł/krowę; wyższy o 42,4% dochód z działalności łącznie z dopłatami – dochód ten ukształtował się na poziomie 9498 zł/krowę, w badanych gospodarstwach.

W sektorze owoców i warzyw w 2025 r. opłacalność produkcji wybranych gatunków owoców i warzyw była w decydującym stopniu uzależniona od kierunku zagospodarowania zbiorów, jakości plonu handlowego oraz relacji cen sprzedaży do poziomu ponoszonych kosztów produkcji. O końcowych wynikach ekonomicznych decydowały przede wszystkim uwarunkowania rynkowe oraz efektywność stosowanych technologii produkcji.

Ministerstwo podejmuje szereg działań mających na celu utrzymanie stabilności rynków rolnych, wsparcie finansowe oraz ochronę interesów polskich producentów. Wymienię je w odpowiedzi na kolejne pytania.

Czy Ministerstwo prowadzi systematyczne analizy relacji kosztów produkcji do cen skupu, a jeśli tak – dlaczego nie są one powszechnie udostępniane rolnikom?

Ministerstwo RiRW analizuje i monitoruje ceny oraz zmiany kosztów produkcji na rynkach rolnych, a także relacje pomiędzy nimi. W tym celu korzysta m.in. z informacji pochodzących od przedstawicieli sektora, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, instytutów naukowych, Centrum Doradztwa Rolniczego czy niezależnych analityków rynku.

Dane dotyczące m.in. cen i handlu prezentowane są na stronie internetowej MRiRW m.in. w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/biuletyny-informacyjne>

Seminaria oraz publikacje (np. Rynek rolny – analizy, tendencje, oceny) na temat m.in. na temat koniunktury w rolnictwie są dostępne także na stronie internetowej Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Rynkowej – PIB.

Jak wskazałem wcześniej opłacalność produkcji zależy od bardzo wielu czynników i nawet w tym samym sektorze może być znacząco różna w zależności od gospodarstwa.

Jakie mechanizmy stabilizacji dochodów rolniczych są obecnie stosowane w Polsce i dlaczego ich skuteczność jest oceniana przez środowiska rolnicze jako niewystarczająca? W jaki sposób rząd zamierza przeciwdziałać sytuacji, w której ryzyko rynkowe jest w całości przerzucane na producentów rolnych, bez adekwatnych narzędzi wsparcia?

Ryzyko rynkowe nie jest w całości przerzucane na producentów rolnych, a dla stabilizacji dochodów dostępne są liczne mechanizmy wsparcia.

Podstawowym instrumentem wsparcia dochodów rolników są płatności bezpośrednio realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej UE. Ich funkcja stabilizująca polega na zapewnieniu rolnikom stabilnego, przewidywalnego źródła dochodu, niezależnego od wahań cen rynkowych, czy nieurodzaju. W 2025 r. pula środków na płatności bezpośrednio wynosiła ok. 15,8 mld PLN, w tym ok. 608 mln PLN z budżetu krajowego.

W celu stabilizacji dochodów rolników realizowane są także m.in. instrumenty finansowe (kredyty preferencyjne i pożyczki), dopłaty do paliwa rolniczego i materiału siewnego, wsparcie inwestycji w gospodarstwach i przetwórstwie, działania ograniczające presję importową (np. utrzymanie zakazu przywozu wybranych produktów z Ukrainy), wsparcie z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, dopłaty z budżetu państwa do ubezpieczeń rolniczych.

Ponadto Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi od wielu lat zachęca rolników do organizowania się. W ramach interwencji I.13.2 Planu strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 możliwe jest otrzymanie przez organizację producentów albo grupę producentów rolnych środków finansowych w okresie pierwszych pięciu lat prowadzenia działalności, w maksymalnej wysokości rocznie 60 tys. euro w przypadku grupy producentów rolnych albo 100 tys. euro w przypadku organizacji producentów. Dzięki przynależności do grupy lub organizacji producentów pojedynczy rolnik podnosi swoją pozycję negocjacyjną w łańcuchu dostaw.

Ministerstwo RiRW zachęca także do dywersyfikacji upraw, promuje uprawę roślin białkowych, czy włóknistych. Gospodarstwa, w których występuje dywersyfikacja produkcji są bardziej odporne na kryzysy na danym rynku. Ponadto podkreślane jest także znaczenie zawierania umów z odbiorcami towarów tak aby rolnicy mogli mieć zapewniony zbytny i mogli planować swoją produkcję.

Polski rynek rolny objęty jest instrumentami Wspólnej Polityki Rolnej, której jednym z celów traktatowych jest stabilizowanie rynków. Realizacja tego celu obejmuje instrumenty takie jak m.in. nadzwyczajne środki które są stosowane, kiedy wystąpi kryzys lub groźba kryzysu i konieczna jest konkretna reakcja, aby nie dopuścić do nagłego spadku cen lub złagodzić jego konsekwencje.

W nowej perspektywie finansowej po 2027 roku planuje się dwukrotne zwiększenie rezerwy kryzysowej, przeznaczonej na wsparcie rolników, do 6,3 mld euro.

Czy rząd planuje wdrożenie nowych instrumentów ochrony dochodów rolników w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, w tym mechanizmów ubezpieczeniowych lub funduszy stabilizacyjnych?

W 2026 roku w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027) planowane jest uruchomienie interwencji I.12.2 Dofinansowanie funduszy wzajemnościowych. Pierwszy nabór wniosków planowany jest na IV kwartał 2026 r. Obecnie trwają prace nad projektem szczegółowych wytycznych w tym zakresie.

Jakie działania zostały podjęte w latach 2024-2026 w celu ograniczenia skutków gwałtownych wahań cen skupu produktów rolnych? Czy Ministerstwo analizowało możliwość wprowadzenia cen referencyjnych lub innych form interwencji rynkowej, które chroniłyby rolników przed sprzedażą poniżej kosztów produkcji?

W sytuacjach nadzwyczajnych, związanych np. z gwałtownym spadkiem cen, zaburzeniami w handlu czy innymi okolicznościami powodującymi gwałtowne zmiany w funkcjonowaniu danego rynku mogą zostać wdrożone w drodze aktów wykonawczych Komisji Europejskiej środki wyjątkowe. Przykładem takich środków jest pomoc udzielana hodowcom drobiu, którzy ponieśli straty w wyniku wystąpienia w ich gospodarstwach wysoce zjadliwej grypy ptaków,

W 2025 r. Polska dwukrotnie wnioskowała o wdrożenie przez Komisję Europejską nadzwyczajnej pomocy w celu zrekompensowania poniesionych przez producentów

trzody chlewnej strat. KE nie wyraziła dotychczas zgody na uruchomienie unijnej pomocy na ten cel.

W grudniu 2025 r. skierowałem do Komisarza ds. Rolnictwa i Żywności wnioski o podniesienie cen interwencyjnych, wskazując, że przy braku ich aktualizacji w praktyce nie funkcjonuje interwencja publiczna, która stanowi trzon siatki bezpieczeństwa chroniącej dochody rolników i stabilność rynków rolnych. W odpowiedzi KE podkreśliła, że obecne ceny interwencyjne nie zostały obliczone na podstawie kosztów produkcji; ustalono je na poziomach niezwiązanych z fluktuacjami cen, tak aby zwiększyć konkurencyjność rolnictwa UE, przesunąć wsparcie w ramach wspólnej polityki rolnej na instrumenty ukierunkowane na dochody rolników, takie jak płatności bezpośrednie lub środki inwestycyjne. W opinii Komisji ceny interwencyjne nie mogą być ustalane na poziomie, który stworzyłby ryzyko atrakcyjnego rynku zbytu dla podmiotów gospodarczych. Takie podejście stworzyłoby sztuczny popyt, zachęcając do kontynuowania produkcji tam, gdzie konieczne jest dostosowanie do popytu rynkowego. W dłuższej perspektywie doprowadziłoby to do strukturalnej nadwyżki podaży.

Jakie środki finansowe przeznaczono w budżecie państwa na lata 2025–2026 na systemowe wsparcie dochodów rolniczych, a nie jednorazowe programy pomocowe?

MRiRW realizuje szereg programów pomocowych mających na celu ochronę, stabilizację i wsparcie dochodów rolniczych:

- dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. W 2026 roku dopłata wynosi 65% składki. W ustawie budżetowej na rok 2026 na dopłaty do ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich zaplanowano 629 mln zł;
- producenci drobiu, świń, bydła, owiec, kóz i koni mogą wnioskować do ARiMR o refundację 70% składki ubezpieczenia od ryzyka strat w dochodach w produkcji spowodowanych wystąpieniem określonych chorób zakaźnych. Na 2026 rok zaplanowano budżet w wysokości 106,5 mln zł i planowane są 2 nabory wniosków;
- kredyty na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej;

- kredyt na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi;
- refundacja do 100% wydatków poniesionych na działania związane z bioasekuracją,
- pomoc dla pszczelarzy do przezimowanych rodzin pszczelich;
- pomoc na zakup czystorasowego buhaja rasy mięsnej;
- dofinansowanie kosztów utylizacji padłych zwierząt gospodarskich;
- zwrot podatku akcyzowego. W 2026 r. stawka zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej wynosiła 1,48 zł na 1 litr oleju. W ustawie budżetowej na 2026 rok na dopłaty do paliwa rolniczego zaplanowano kwotę w wysokości 2,013 mld zł.

Czy Ministerstwo planuje poprawę transparentności rynku rolnego, w szczególności w zakresie dostępu rolników do aktualnych danych o podaży, popycie i cenach?

Ministerstwo prowadzi bieżący monitoring cen produktów rolno-spożywczych w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej (ZSRIR). Dane są zbierane na różnych etapach łańcucha dystrybucji żywności, m.in. od producentów, przetwórców oraz w sieciach handlowych.

Dane rynkowe udostępniane są na portalu ZSRIR (<https://zsrir.minrol.gov.pl>). W biuletynach znajdują się nie tylko informacje o cenach w Polsce, ale również i w innych państwach UE. Dane o polskim eksporcie i imporcie tych produktów.

Główny Urząd Statystyczny publikuje bilanse produktów rolno-spożywczych, które stanowią syntetyczne zestawienia pokazujące podaż oraz rozdysponowanie podstawowych surowców i artykułów żywnościowych w Polsce.

Ośrodki Doradztwa Rolniczego, realizują szeroki zakres działań wspierających rolników w prowadzeniu gospodarstw, podejmowaniu decyzji inwestycyjnych oraz dostosowywaniu się do zmieniających się warunków rynkowych. Analiza rynku stanowi jeden z istotnych elementów ich pracy doradczej.

Jak rząd zamierza zapewnić długofalową stabilność ekonomiczną gospodarstw rolnych w kontekście rosnących kosztów energii, nawozów i środków ochrony roślin?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi monitoruje na bieżąco sytuację dotyczącą nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin, ich ceny oraz wpływ na kształtowanie się opłacalności produkcji rolniczej. W tym celu wykorzystywane są analizy Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego i zbiorcze informacje Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Dane te są udostępniane na stronie internetowej CDR.

MRiRW korzysta też z opracowań Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB. Od października 2022 r. do końca 2024 r. ceny nawozów mineralnych na krajowym rynku charakteryzowały się tendencją spadkową. Natomiast w 2025 r. były stabilne, czemu sprzyjał zwiększony w I półroczu 2025 r. import relatywnie tanich nawozów, spadkowa tendencja cen gazu ziemnego w UE, a także pozytywne tendencje w zakresie krajowej produkcji nawozów. Podaż nawozów na krajowym rynku podobnie jak w poprzednich miesiącach była wystarczająca w odniesieniu do potrzeb.

Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy raz na kwartał analizuje ceny środków ochrony roślin na podstawie monitoringu Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Analiza obejmuje 29 preparatów, tj.: 10 herbicydów, 10 fungicydów i 9 insektycydów stosowanych w uprawach rolniczych, sadowniczych i warzywniczych. W latach 2024–2025 zbiorczy wskaźnik dla wszystkich monitorowanych środków wskazuje na spadek przeciętnych cen średnio ok. 4,9% w roku 2025 w porównaniu do roku 2024.

Z wyrazami szacunku
z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Małgorzata Gromadzka
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości: Kancelaria Prezesa Rady Ministrów